

3. Що таке ПТСР та як із ним боротися? *Рівненська обласна державна адміністрація*. URL: <https://www.rv.gov.ua/shcho-take-ptsr-ta-yak-iz-nim-borotisy#:~:text=Панічні%20атаки%3A%20відчуття%20сильного%20страху,%20переконання%20що%20світ%20небезпечний>.

4. Мій чоловік – військовий: Як зрозуміти одне одного і зберегти стосунки. *ELLE*. URL : <https://elle.ua/otnosheniya/psihologija/miy-cholovik--viyskoviy-yak-zrozumiti-odinodnogo-i-zberegiti-stosunki/>.

5. ПТСР на війні. Якими бійці можуть повернутись додому і як їм допомогти. *РБК-УКРАЇНА*. URL : <https://www.rbc.ua/ukr/news/ptsr-viyini-kimi-biytsi-mozhut-povernutis-1672327471.html>.

6. Скиба Е. К. Соціально-філософський аналіз генезису агресії людини. *Грані*. 2019. Т. 22. № 5. С. 66–76.

Тетяна СЕРГІЄНКО

доцент кафедри міжнародних відносин та соціально-гуманітарних дисциплін Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, кандидат політичних наук, доцент

Ірина МЕЛЬНИЧУК

студентка Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

МІЖНАРОДНА ТА НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА В ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ УМОВАХ

Реалії сьогодення свідчать, що на початку ХХІ ст. сучасний світ зазнає масштабних перетворень. Зміни охоплюють практично всі сфери суспільних відносин. Деякі держави опинилися на межі виживання саме в результаті розвитку постбіполярної міжнародної системи. Щодо глобального середовища безпеки, то воно характеризується високим рівнем турбулентності та непередбачуваності, міжнародна система стратегічної стабільності руйнується, загострюється конкуренція між країнами, виникають нові конфлікти, котрі стає все важче врегульовувати. Крім того, на території багатьох країн спостерігається загострення суспільно-політичних та соціально-економічних проблем, що трансформуються у збройні конфлікти, ескалація яких становить реальну загрозу міжнародному миру та стабільності.

Так, події, що відбулися 24 лютого 2022 р., поставили під сумнів можливості подальшого сталого розвитку на Європейському континенті, порушили військовий баланс сил у регіоні та вплинули на зміну конфігурацій, що склалися після завершення холодної війни. Російське вторгнення на територію України підірвало систему міжнародних відносин, що

вибудовувалася протягом десятиліть, підірвало основи регіональної та глобальної безпеки у світі, порушило права та свободи людей, які проживають на території нашої держави. Тож питання міжнародної та національної безпеки сьогодні набувають важливого значення. Повномасштабне вторгнення на територію України вимагає радикального перегляду теоретичних засад національної і міжнародної безпеки та функціонально-організаційних підходів до розв'язання сучасних безпекових проблем [5, с. 82].

Особливості національної та міжнародної безпеки активно досліджувалися І. Грицяком, А. Качинським, В. Ліпканом, В. Почепцовим, А. Падеріним, Г. Перепелицею, Т. Стародубом, Г. Ситником, А. Семенченком, О. Суходолієм, І. Храбаном, Л. Чекаленком, В. Чалим та ін. Проте є низка питань, що потребують вдосконалення, наукового осмислення та всебічного аналізу теоретичних поглядів. Вони можуть адекватно відобразити в наукових категоріях уявлення про сучасні процеси, від яких залежить міжнародна та національна безпека.

Аналіз феномена безпеки дає можливість акцентувати увагу на тому, що безпеку можна розглядати як захист сфер особи, сім'ї, нації та людства; об'єктивно-духовного буття – духовних цінностей, віри, моралі, ідентичності, культури, менталітету; матеріально-предметного буття – матеріальних умов існування, що забезпечується завдяки діяльності щодо створення необхідних предметів, передусім у трудовій, економічній, побутовій сферах буття; суспільно-історичного буття – реальних суспільних та міжнародних відносин в історичному часі та на певному геополітичному просторі, а також як збереження, розвиток й трансформацію існуючих держав, країн, цивілізацій.

Деякі дослідники визначають категорію міжнародної безпеки як «стан міжнародних відносин, при якому створюються умови, необхідні для існування і функціонування держав при забезпеченні їх повного суверенітету, політичної та економічної незалежності, можливості протидії військово-політичному натиску і агресії, їх рівноправних відносин з іншими державами» [1, с. 68]. Категорія «національна безпека» розглядається як «стабільність, яка може підтримуватися протягом тривалого часу, стан досить розумної динамічної захищеності особистості, суспільства і держави від найбільш істотних з реально існуючих загроз і небезпек, а також здатність розпізнавати такі виклики і своєчасно вживати необхідних заходів для їх нейтралізації» [3, с. 4].

Отже, міжнародна безпека виражає стан міжнародних відносин, а національна безпека виражає стан держави. Крім цього, національна безпека держави націлена насамперед на національні потреби і інтереси, а міжнародна безпека – на потреби і інтереси світової спільноти, що здатні вступати у протиріччя з національними [4, с. 180].

З-поміж чинників, що в умовах глобалізаційних процесів продовжують посилення дисбалансу сил у сфері підтримки безпеки і безпосередньо погрожують існуванню життя на планеті, виділяють такі: глобалізацію; інформаційну революцію; демократизацію світу; кризу міжнародного права і

міжнародне озброєне втручання; істотні зміни в розподілі економічної потужності; зміну глобального порядку денного після закінчення холодної війни – зростання пріоритетності невоєнних сфер світової взаємодії (економічної, екологічної, гуманітарної); міжнародний тероризм, поширення зброї масового ураження і засобів його доставки, а також внутрішні озброєні конфлікти.

Таким чином, сьогодні міжнародна безпека, як і національна, зазнає все більшого впливу глобалізації [4, с. 535]. Остання визначає основні тенденції у світовій економіці та політиці й призводить до радикальних змін у міжнародному середовищі безпеки, що стає все більш динамічним та суперечливим. У цих умовах нової сили набуває суперництво між провідними державами за перерозподіл сфер впливу та зростає загроза застосування силових методів при розв'язанні наявних між ними суперечностей, про що, зокрема, свідчить стійке зростання витрат на розробку новітніх систем озброєнь.

Особливістю глобалізаційних загроз та викликів є те, що вони можуть походити з району, що не контролюється окремими державами, але, на відміну від геополітичних загроз, формується недержавними суб'єктами, що набирають міжнародної ваги та прагнуть впливати на політику окремих держав. Отже, основне завдання XXI століття у сфері міжнародної безпеки полягає у створенні дієвих механізмів спільної боротьби з міжнародними загрозами, а також у формуванні механізмів стримування та противаг між основними безпековими системами сучасності.

Сьогодні людство стикається з найсерйознішими загрозами як міжнародній, так і національній безпеці: агресивними війнами, насильством, можливостями застосування ядерної, радіологічної, хімічної та біологічної зброї, тероризмом. При цьому доцільно зацентрувати увагу на тому, що такі деструктивні явища мають свій глобальний розвиток у межах всього цивілізованого світу. Ці безпекові загрози перетинають національні кордони, і вони мають бути скасовані на всіх рівнях: міжнародному, міжнародно-регіональному та національному. Намагання країн, що концентруються на забезпеченні індивідуальної безпеки в питаннях протидії цим загрозам, приречені, тому що лише колективні зусилля всіх учасників міжнародного політичного процесу зможуть їх нейтралізувати.

Список використаних джерел

1. Глобальна та національна безпека : підруч. / авт. кол. : В. І. Абрамов, Г. П. Ситник, В. Ф. Смолянчук та ін. ; за заг. ред. Г. П. Ситника. Київ : НАДУ, 2016. 784 с.
2. Єремєєва І. А. Національний інтерес та сила держави в практиці міжнародних відносин. *Multidisciplinary academic notes. Science research and practice : The XV International Scientific and Practical Conference* (Madrid, Spain, April 19-22, 2022). Madrid, Spain, 2022. P. 534–538.
3. Парахонський Б. О., Яворська Г. М., Резнікова О. О. Міжнародне безпекове середовище: виклики і загрози національній безпеці України ; за ред. К. А. Кононенка. Київ : НІСД, 2013. 56 с.

4. Рудковський К. Ю., Сергієнко Т. І. Теоретико-концептуальні виміри національної та міжнародної безпеки. *Тиждень науки-2021. Юридичний факультет : тези доп. наук.-практ. конф.* (м. Запоріжжя, 19-23 квіт. 2021). Запоріжжя, 2021. С. 180–181.

5. Сергієнко Т. І., Куріс Ю. В. Консолідація українського суспільства в умовах військової агресії Російської Федерації проти України. *Humanities Studies*. 2022. Вип. 11(88). С. 79–86.

Дмитро ВИННИК

студент ННІ права
та інноваційної освіти

Науковий керівник:

к. і. н., доцент **Ірина ЄРЕМСЬВА**

(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

НАПРЯМИ РЕГІОНАЛЬНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ, ЛИТВИ ТА ПОЛЬЩІ В МЕЖАХ ЛЮБЛІНСЬКОГО ТРИКУТНИКА

Реальним втіленням дружніх міждержавних стосунків між Україною, Литвою та Польщею є утворення в липні 2020 р. Люблінського трикутника, що є тристороннім регіональним об'єднанням, котре відкриває нові горизонти у співпраці з огляду на різноманітні міжнародні ініціативи та програми. У межах Люблінського трикутника відбувається посилення українсько-польсько-литовського взаємовигідного співробітництва. Передусім зазначені держави мають розвинені економічні зв'язки. Україна є важливим експортером зерна, металопродукції та інших товарів до країн-партнерів, а Литва, у свою чергу, надає дипломатичну підтримку Україні у сферах європейської інтеграції та розвитку громадянського суспільства. Україна та Литва мають спільні проекти в галузі енергетики та безпеки. Обидві країни активно взаємодіють у межах Балтійської енергетичної співпраці та підтримують діалог із Європейським Союзом щодо енергетичної безпеки та диверсифікації поставок газу.

Однією з ключових передумов формування Люблінського трикутника є підписання Угоди про стратегічне партнерство у 2008 р. Ця угода зобов'язувала сторони до співпраці в багатьох галузях, зокрема енергетиці, транспорті, культурі, науці та освіті. Ще одним етапом формування Люблінського трикутника було підписання Угоди про зону вільної торгівлі між Україною та ЄС у 2014 р. Ця угода дала нові можливості для розвитку економічної співпраці між Україною, Польщею та Литвою і сприяла зміцненню їхніх відносин. На нашу думку, конфігурація Люблінського трикутника обумовлюється підтримкою Литвою та Польщею європейської інтеграції України, їхніми виступами за збереження територіальної цілісності